Контрольный экземпляр

Мосса-а мехкашкара пролетареш, вІашаг!кхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

«СВЕТ»

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 54 (6486) ХХАЬРА, 6 МАЙ, 1971 шу. Жен 2 шо. Газета арадувл 1923 шера деиз

ТАХАН — ВЕПАЙОАЗОН ДИ

ПАРТЕ ТЕШАМЕ ГЕРЗ

Тахан вай кепайоазон ди 26. Лерограда советски лаьхьа деза вІий ца ха. Цу дайнах 1912-ча шера ваттера хьалха арадаьннад цунахьара иза ларъхІа доле «Правда» ийна большевистски газет.

Владимир Ильич Ленина хьуьнаьнен хьаьннина советски кепайоазуьн. Из бокъонца доле лаьтинский кепайоазуьн да В. И. Ленина болшаьлаьнчьа газета вагтера декъар — коллективна пропагандисти, агитатори, вагтера партийнийн организаторш из хьалар. Ленина вІашаг!ийкхаьл вай кепайоазон вагтера пришлаш.

КПСС XXIV-ча съезда решенеш берригача советски лаьхьа боаьрам боаьшш лецаш ухаттадаьлла, айденаьна политически хьалагІаьчен нердеш хьанарда съезда решенеш кхочушъяра шера ях йоаьрмалъе хьалаьнна дизза уьсі шера советски лаьхьо шиг кепайоазуьн.

— Вай кепайоазоно, радио, телевидено, — ьыьар парте XXIV-ча съезда доклад еш КПСС ЦК Генеральн секретара новкъост Л. И. Брежнева, — дукха хІама цу актуальн, советски нисдаьлла хьоьнна хьаьдаьлаш доле мехка чурха захаран дуьнен хьалхьашца хькъеранца гІулакхийн проблемаех оперативн яьдаран, новкъостал ду комунуьн хьалъера толаьшца йоаьла оьшу йоаьржаьнна, классическ мовстаьнийн идеологически чуторгаьра дуьзьла хІама тох.

Иштта бокъоца мах баьлх партийн кепайоазуьн, радиоен, телевидееен баьлха. Комунуьнан хьалъера лоатталъеча къоьсаьнна вай кепайоазуьн дегІаьчу, «Советски Россий», парте заьмаьлІочча ше хькарах тарра тІе-ча ший балаьнгІа хуьл. ХІанна вай мехка арадувл 6 ваьр гаррта тайп-тайна журналаш. Цар цкъаьра тираж 136,4 миллион экземпляр гаррта я.

Советски газетийн журналийн цкъаьра тираж вай мехка балаьчо ваьхьл дукхха дукхаІа хуьл.

Цкъаьна а мехка дац цу тайпара хьал.

Октябро хьаьхьалла, ленинский хьаьмаьн политикин бераьтах хьаьхІна, хьаьмсарча парте йоаьхьонца дегІаьчуьнан да Нохч-ГІалгІийн кепайоазуьн а. Октябрьски революцин хьалаьлла хьаьметтел цкъ йоаьзуьр дацар нохч - ГІалгІий хьалхьа.

Такан республике арадувл дицъ республиканский 14 районнан газеташ, шиъ литературно - художественни альманех. Нохч-ГІалгІий кижиан ваьлаьнчьаьнна, ГІалгІийн эрсийн мехтаьл политически художественни, ишття кхидоаьна литературе.

ДІаьдахача шера вай республиканский райенин газетийн оагІонаш тІе вертера моташ дІаьоцаш яр КПСС XXIV-ча съезда ешаьнна кІайчаьнан хьоьнна материалаш. Хьалхарча оагІон тІе «КПСС XXIV-ча съезда кІаьнчьаьнна» ийна рубрика кІаьда дицъ хьалар съезда сийна яьржача ийна хьоьнна материалаш.

Газеташ тІе кест кІеста ненетар «Съездаьгара сведаьгаш» ийна рубрика. Цунна кІаьда хьалар КПСС XXIII съезда хьаьхьчу тІеьхьаьгІа республика предприятеьнна, колхозаьнна, совхозаьнна хьаьнна доькъий хьаьмаьнца хьаьдийтаьн йоаьла материалаш. Газет дешаьрца зама хийтта тІаьнйаьр цу хьаьхьа «Сердало» тІе кепатеьна «Громеифть» управленеьн начальника В. Назарова ийна «Сийлен декъар» Сунженски районе-ча Кирова цІерагІе партийна секретара воь. Фартиева ийна «Кордалаьр» комсомольцашца ийна статьяш, Назарера «Электрониструмент» ийна зоьдаьн, цуьн бераьлоеь йоаьла оагІон, иштта цІен а.

Газето дукха кадер ленинский хьаьмаьн доттеІаьла ниьсаьн.

Дааьн бокъонца ю газето хьаьмгамкошара бувзаьмаш тІоаьгІаьра. Редколлегеьн чоьмаьн кест-кеста хуьл газет дешаьрашца вІашаг!бетталуьш, тайп-тайнарна предприятеьна летучаьш ю. Такан уьш номер тІе оаьнн ешарах тІоаьй дикагІбоьла болхлойн юртаьшкарн корреспонденташ бувзаьмаш ду. Газета оагІонаш тІе дуьхьаьгІа хьала оьа публицистически материалаш.

Кхоьсте дожийн декъаьрчаьнна латт хІама вай кепайоазоьна хьалхьашка КПСС XXIV-ча съезда решенеш кхочушъяра дувзаьмна.

ЧІоаьгІе терхан тІаьбхьаьта бесда КПСС XXIV-ча съезда решенеш къаьстамхошца кІоаьрта ДІайоаьйтаьра, уьр ловаьнца кхочушъе ваьхьл лецаш уьрагІаьтадира. ДоаьрІаьне декъар ца йоаьжаьна комплексически чІьаьл хьетаьшца хьалар, дикагІбаьрий опыт шерра йоаьржаьнна.

Кеттера декъаьрах да хьаьлаьтамхошца коммунистически ехетам балар.

Газета оагІонаш тІе дааьн хьала да техническ революеьн, хьаьлаьтаьна оьсаьрна лаьтаьнца, чуьра торонех пайда ийна эпарах йоаьла материалаш.

Вай кепайоазоно йоькъа опыт йоаьлаьй пиьй баьхьа тІе. Шеко ю, республика кепайоазон боьллоьна КПСС XXIV-ча съезда решенеш толаьшца кхочушъяра хьаьхьаьлой пайнайбоьлаьш, парте хьаьлашка оттадаьн керда декъаьрах сийлеьна хьоьнна кхочушдира ший хьаьхьаьл ниьн. ХІо да дааьн хьаьхьаьгІаьнарах.

В. ИГНАТЕНКО.

«Правда» газета радиоца бикъий корреспонденташца хьаьнна доьн ю В. И. Ленин (1917 ш.).

РСФСР хьалха хьуьнаьнен П. Вашкеева ийна сурт.

ТАСС фотохроника.

СЪЕЗДА ДЕЛЕГАТА ДУВЦ

КПСС XXIV съезда делегат ийна Сунженски районе «Победа» колхозе бадаьдарий бригада ди Бриллиев БУЬЛИКОВА Екатерина Дмитриевна Москвера ешаьнчу тІеьхьаьгІа оьзда декъаьрГІа Сунженски районе «Зимне труьпа» газета редактора воь Зенаидина хьтгаьрах доьла нуьна.

— ДукхагІа хьалагІа хьтгаьрах ду хьоьга кеда?

— Хьтгаьрах дуьнна а тайп-тайнарца а дуьл. Масала, механизаторашца ца лов кордача пиьтлеьнца юрта боьдаьна мел техника дуьрсе, бригада - звеьгІерера колхозхоьл ца тІерг кулгаьна ду хенд балаьхьа (цу тайпара чаьхьоьнах бальдаьрашца кІеделча дукха балаьнаш) аттача дахара де доькІаьр фут, хІаьта цІьнаьна ваьгІ хьаьнна ваьхара хьал тоьдаьра, къаьсгаьчах ду мах лаьхьаьрг доргІолочх ца доьтташ. Цох хьаьл дуьнкІа меч хІорана. Дисциплинца дІаьдьаьл колхозхоьл алаьн уьх пиьтлеьнца 30—35 процент тІаьхьстаргІа, аьна, Цьхьбеьда из дара дикка лаьхьа кІаьрта къаьстагаьна оьсаьрг, дукхагІа дукхагІа из кІаьрта юрта боьдаьна процуьтан. Цуьхьа пок сьаьла дуьнаьн сигалара берзат ГочуьнгІ ца хилараг ийр дІаьхьтагІе гІерг со. ХІаьта юрта боьдаьна производство тоьхара пачачаьхьаьнен хІара шера дуьхьаьгІа лоьттаьнгІа техника, удобрени, кІаьрарш. Колхозхоьл совхозий боьллоьл декъар да цаьрг бинза пайда а ийна ламтеьн хьийдаьнн зеьлаьрга культура ебІра юрта боьдаьна продукташ алсаьйоьхьиГа.

Иштта дукха хьет сона Москвах хьаьна, сьаьлаьн боьла уьйлаьх.

— Хьаьна дагІа доьлаьн хинна цьхьана хІама дарий кинг?

— Дыр Со ЧІоаьГІа цеІььлар сона йоьшна дерзаьн хьоьнаьнна хьаьтеьна. СовгІат Хьуьхьчаьн дикьаьй йІайдаьн ваьгІ тІоьй бригадера ценаьстаьй сайна ца хилар ноьнца ютар сона. Царех дуьхьаьбаьрца шоьй кІо кІо ца беш къаьсгаьрах аьтта бальтар тІа йІаьнаьнг тІе тІеьхьаьгІа лийр хІинчу дикка тІеьг бальдаьрашца доьхка. Цуьхьа ю ихьх хьаьхьена, хана уьр сайна кІаьр ГочуьнгІа доьр сона.

— Съезде доьлаьн хьаьй дага хинвар дуьнца тоьна?

— Съезде доьлаьн дага мел ка уйлаьн йийна а вартаьн, дикка дуьхьаьчу хана юьх дага ухаттадолаш: я ца, съезда делегат доьлаш, пачачаьхьаьнен лецаш кхоьстаьна ца лаьхьа лоьшаш хІинчаьгІа дог дІаьдика яр со. Хьаьта ца ваьгІ ца ваьгІ ца ваьгІ

ЛЕНИНСКОЕ ЗНАМЯ

ПАРТЕ ДЕНАЛЕ ГІОНЧА

ВІаши бувзам лоаттабаро новкъостал ду

Партеа XXIV-гІа сьежа хиннаЛ тІехьаЛга дерриеи хлиЛ хьЛЛаЛга вІелаЛга. Нул бакхлг гІиттар ЛІЛЛургІоЛмаЛ ха ю. ЛІеЛ ишкеи ишеш хлочачьЛе ЛоЛнаЛ, ЛІаЛма хлоалаЛ. уж ЛотЛЛаЛга, ЛомчиЛмаЛ хьЛЛаЛрЛ доаЛуЛ ЛоЛнаЛ котЛолоЛшка ЛердаЛга ЛаЛЛаЛ ЛІаЛга хьЛЛаЛга ЛоЛаЛ ЛІаЛЛаЛ ю.

ІІЛелаЛгІа ЛІЛЛаЛга хьЛЛаЛга ЛенЛ ЛЛаЛга ЛЛа сЛЛЛ

ГІНШЛОШЪЕРИЙ ЛОАРХІАМЕ ДЕКХАРАШ

Вай нехка экономикин культурен дегІайвоаларе дакъе хьикаро лаьцъ дыцар Іайдахача пхе шера ГІиншлошъераша а. Цкота ладдхьалор ГІиншлошъ хьалъеча Іайвохийта канатальн вложенеш. 1970 шера цхьа боарам хилар 208 миллион сом, из хуо питилетка йолдучь хьалхарча шера кхиаш чуо 30 процент дукхагІа. Духьал ваичаьлькен средстваш чотах пхе шера хьал а яь, тиеулуаьле Іаьнгий вай республике отташ боккхий промышленин, юрта боаьвна объекташ, наха чубах хьалдь пІеношь 429 аьзар квадратин метр хилар, Іаьнга хьалдь берриг бесплокан 2,5 аьзар моттиг болаьнн, шоолан 31 аьзар моттиг болаьнн хилар.

Карагідаьнчаьнах кІоначиабо, Іе йиц ян. Уьх питилетагІа хьалхашка латтаяьнг хьы а лоарХІаьнген бехкоттокаьмеГен декхарашца да. 1971 шера пайда ина бесна 26? миллион сом, из хуо питилетагІа йолдучь хьалхарча шера кхиаш, хьал а яь эксплуатаьне йІадаьлд деза 163 аьзар квадратин метр хьуна пхоа чубках пІеношь. 1,4 чаьр моттиг болаьнн берриг бесбеннан, дукха пхе та боаьвна чІа помещенеш, кІайчде деза 2,4 аьзар гектар дилдеЖа лаьттаьн. Уьх питилетагІа дикка шерше ешаьлоа ГІиншлошъ промышленин объекташ, хьалъе ешаьнг цементин завод. Грозненгеи газ чакхйоккъа завод, Всесоюзеьнгеи газ чакхйоккъа завода хьаьлйеннан объекташ. Нефтемаслозаводе установкин, кхиаранг.

Белгалдаьккхаьн дехьа да питилетка хьалхарча шера ГІаьнгий социалистически декхарашца кІаьнгдаьр республикерча ГІиншлошъераша хьалхарча бІе бетто ПЛА толамца кІоначиаьнгь хилар. Социалистически яьхь хьалха лаьт «Чечениг-ушоЗстроЗ» ГІиншлошъене управлене, Нохч-ГІалгІайн ГІиншлошъена управлене коллективаьнгь. Дикка шиЙ, хьокъаьнгь тоаьдаьл «ЧечениГ-ушоЗстроЗ» треста ГІиншлошъераш коллективо а.

Поаредаьн бІаьнгий дарц хьалхарча квартала хьаьнгий республикерча ГІиншлошъераша 113 процент кІоначиаьнгьеш. 1970 шера хьалхарча квартале хьаьнгий 12 процент дукхагІа ГІиншлошъераш бакхаьн лаьцъ чуо шера пІеношь. Квартала хьаьнгий лаьрхІачуо совГІа республикерча поаредаьн организацеьнгь хьал а яь уьх шера эксплуатаьне дІаьнгий 10 аьзар квадратин метр хуьна пхоа чубках пІеношь. «ЧечениГушоЗстроЗ» управлене коллективо хьаьлаьн пІеношь 429 аьзар квадратин метр хилар, Іаьнга хьалдь берриг бесплокан 2,5 аьзар моттиг болаьнн, шоолан 31 аьзар моттиг болаьнн хилар.

Карагідаьнчаьнах кІоначиабо, Іе йиц ян. Уьх питилетагІа хьалхашка латтаяьнг хьы а лоарХІаьнген бехкоттокаьмеГен декхарашца да. 1971 шера пайда ина бесна 26? миллион сом, из хуо питилетагІа йолдучь хьалхарча шера кхиаш, хьал а яь эксплуатаьне йІадаьлд деза 163 аьзар квадратин метр хуьна пхоа чубках пІеношь. 1,4 чаьр моттиг болаьнн берриг бесбеннан, дукха пхе та боаьвна чІа помещенеш, кІайчде деза 2,4 аьзар гектар дилдеЖа лаьттаьн. Уьх питилетагІа дикка шерше ешаьлоа ГІиншлошъ промышленин объекташ, хьалъе ешаьнг цементин завод. Грозненгеи газ чакхйоккъа завод, Всесоюзеьнгеи газ чакхйоккъа завода хьаьлйеннан объекташ. Нефтемаслозаводе установкин, кхиаранг.

Белгалдаьккхаьн дехьа да питилетка хьалхарча шера ГІаьнгий социалистически декхарашца кІаьнгдаьр республикерча ГІиншлошъераша хьалхарча бІе бетто ПЛА толамца кІоначиаьнгь хилар. Социалистически яьхь хьалха лаьт «Чечениг-ушоЗстроЗ» ГІиншлошъене управлене, Нохч-ГІалгІайн ГІиншлошъена управлене коллективаьнгь. Дикка шиЙ, хьокъаьнгь тоаьдаьл «ЧечениГушоЗстроЗ» треста

ЮРТАРЧА КЪАХЬЕГАМХОШТА

«Сельские зори» яьхь воьнаьлн журнала хьаьнгашка кастта цун бесбаьлгІа. 1971 шера мерзаьлкин номер кІоначаьхьа.

Журнала вареллоьнн номер тІа кепатехь я «ХІара дийнах—хьаьрде къаьхьеГа» яьхь переделой статьи. Цу тІа дуьнн Къилбаьсна Кавказен Централин Чорноземьнн колхозашца, совхозашца болхошца, кхаьнарчен фермашкарчен берриГача къаьхьагамхошца Советски Союза Коммунистически парти XXIV сьелла решенеш доаьнаьшкеен кьоьсен мишта боаьржаьвьо.

Беттта цкъаьзе арадуьлча зональн журнала тІа кепатохьа я Кубана, Ставроьпольн, Нохч-ГІалгІайчен, Дагестанан, Къилбаьсна Кавказ Іаьнгий районий бахьанаш кхин лелаьдерийн хьаьбаш лелаьдерийн бакъа практикан йолу дуьхьа статьеш.

Шеко боаьшлан шун теркам тІаьзарбе «Кордача питилетка тІаьхьа статьяьс. Цу тІа пеннеш йолаьцо 1971 шера 1 январь тІаьхьонан юртарчи къаьхьагамхошца дитаьчо тоаьшкеен. Кхача ешаьнг на ешча — къаьхьох кердо питилетка йІа мишта болаьнна хІаьтта йолу шифраш.

Журнала тІа кепатехь я Дагестанеен Нохч - ГІалгІайчеерен дуьхьа материаьлаш. Оеха пеннеш ешаьнг могІаьр Дагестанеен АССР «Восход» яьхьа совхозо коргуьнна агроном Э. Хаьмагоьмедан язьъ «Кхаш хьаьвьу оаьа» яьхьа статье. Автора дуьнн хьаьжарг дуьнаьшкн лаьхбаьрх. Кхача пеш опыта хьаьсьеьна, дьагІенкъ хьуьхьаьн мишта лаьхборгІа.

Грозненски опытно - мелиоративно станце юрта бохьаьн яьхьа Іалаьшбаьра оттаьна заьвсуьуьо Б. Вениаьмитова «ЙеГІаГ ерикашка хий зоаьлду пунктаьш» яьхьа статья тІа ма дарра дуьнн аьхьа аренаш хьаьа ІалаьшььеьгІа ваІштІехьаьлкхаьра лелаьн, хий тІа доаьлаьдерзоаьла пунктаьш хьаьхьара йІоаьгІа дика экономическ доаьрІаьвьо ду.

Коа тІара оаьлхаьрарш лелаьдеча фермашца доьнна зе ду суберкилезо. Цу лаьдцца кьоьсен мишта доаттабоьгІа. Фу дьа доаьрарзгІа ду лаьдрах коа тІаьо оаьлхаьрашца? Цу хьаьхьаьа мз дарра дуьнн Дагестанен АССР Хасавюртоьскин ветеринарин станце начальникех Л. Эмаровн Дагестанскй ветеринарнаьн института доцентех И. Аллахверднев «Комплексни профилактика» яьхьа статья тІа.

Жа лелаьдерашца сиха жа йоргача говзаьнчашца долча новкъостаьлг журнало кепатох («Говзаьчий эшиеьнгь сиьмаш — йоргІаьчаьнг жа йоргІаьчаьнг») яьхьа статье. Цу тІа боргІачеа мехха боаьшш болча говзаьнчашца Добыш Ранесс. Еременко Зинаидас, хІаьта мишта ду йІоаьлка кьаьчо говзаьнчашца эшиеьнгь лаьрхІачуо новкъостаьлг.

Журнала тІа дуьнн Нохч-ГІалгІайн АССР «Наурский» совхозо ДжаГІа йолчу говзаьнчашца — комсомольн лелаьчох Колесов Валентинах. «Комсомольн хетолга» яьхьа я ма статье. Комсомольн ваьарча ду къаьхьагамхошца балха сонут кхин ду тІа.

Кхы я дуьхьа материаьлаш ма питехьаьр журнала тІа ешийн комсийн бесбаьлгІа лелаьрнаьн долча новкъостаьлг.

Пеннеш балха тІа мишта йоаьгІа йайдаьр лоа хьехамаш хорошоГаьрийн юрта боаьхамаш кхьаьхьамхошца.

Юртарчи къаьхьагамхошца йоаьгІа йайдаьр да «Сельские зори» яьхьа журнал. ТІаьна аьхьа ма тІа за пир балха мел эшийн лоа хьехамаш.

С. ЧЕРВОНЫЙ,
журнала редактор.

Азербайджанский ССР. Лоархіачуо совГІа иллеонгаьн тоннеш мехкадаьта дакъхьа мехка барХІаьгІа пятилетке цхьаьн таьнна яьнн ГІоанашкара «Іаьрка лоаруо» доаькхаьлуо йолу цІи эмаж болаьн скважинашца яьхьа бозьнн долаш.

Кердача способаГІа мехкадаьта дакъхьа лоарХІа йоле оборудованн кийчуо мехкадаьттан газен скважинашка къаьст-къаьста болх бийтара йолу цІий тайпара конструкторийн боро барХІаьгІа ягилетке хаьнара я.

Промышленина дикка дІаьнгий доаттаьнна тІий чухийтан йолу ешорстуе. Цкъаьрга ешен горн ешетера коччаьн тоІара йолу Бакийчен оборудованн оттаьлй хІара 180 миллионе. Цар новкъостаьлгІа лаьттан чекиеьна деттта 2 миллионгІа йолчу хІий.

«Йоьсаьлгін интеллектаьгІа сиьмаш оттаьо» способаГІа мехкадаьта доаькхаьрашца хьалхаьна яьн а шерагІа перспективаьн хьаьлаьлу.

СУРТА ТІА (зарплехьа аьттехьа): ОКБ хьаьлле лелаьо конструкторашца Фазиль Гайдаров, Гечрик Дзиннтеев, Сабир Рзаьзеев.

Ю. РАХИЛА сурт.
ТАСС фотохроника

КОЛХОЗА ПАРТКОМ

Шелковской района «Комитера» колхозна парткомо бокхьа организатоскин болх ду колхозхоьна тІаьйна социалистически декхарашца хьоаьнгашца «Іаьбертаьбаь. Парткомо чІоагІа уйла тІаьхьайт ладаьа деза балха, яьхь ваІштІехьаьлкхаьра, моральнин материаьлийн стимулаьн интенсивлаьнера. Яьхь лелаьо уьсаьна доаькхаьлца, фермашца, мастерскешца. Традиционин и хьоаьнгашца дІайоаьлений «Комитера» колхозе къаьхьагамхошца «Красный пахарь» колхозанен Наурски районе Ленина ІаьберГеен колхозанен лелаьо яьхь.

Шерра яьхь юкъехьуьл яьхь хьаьлц латтаьрашца материаьлийн моральнин поощренин елга. Шерра яьхь йоаьржаьр бальен йолаш бохьаьнг доькхий толамийн дальхр колхозо Іаьнгача питилетке юбилейнин ленинскин шерен, Юртобазаьнгь ерриГа продуктий ешийнера яьхь шера яьхьа дикка тІеЖолоччаьлгІ. Цу яьхь шера колхозе юкъера лаьрхІачуо хІаьрр шера доаькхаьлца долча кІаьт 51 процент дукхагІа хилар, Хуьц — 63 процент, шура — 45 процент, тхьа — 32 процент. Боьхаьна рентабельность 1967- шера хьинчча 59 процентагІа 1970 шера 68 процентагІа кІоначчо лаьхьаьнна, ІаьхьаГ цІена пайда хьаьгІа шера 200—300 аьзар сома духьагІа хилар, хІаьта, кохьера а 1970 ду чакхдолаьнн 1,2 миллион сомагІа цІехьалхар.

Хьийбай продуктан болхара соьхьара оттаьн уьх тайпара кІоначаьшьаьл: дуьхьа — 108 процент, шурийн — 129 процент, тхьа — 131 процент.

ХІаьнз берриГа шоьй яьз тІа а бахьийта уьх шера тІаьйна социалистически декхарашца кІоначийн. Іхьа ма «Комитера» колхозе кІаьнгдаьрийн.

Шерра XXIV-ча сьелла бохьаьн йоьсаьлгІа шера, йолу ІаьберГеен шера, ешорстуе производственин ешаьнгашка производственин резервашца пайда дихийта яьхьара хьаьлаьна оьсаьре лаьхьарн. Колхозо дуьхьийна кІаьнгаьмонца ду дерешка хьаьтаьна вахте а этта шиннна-хІоаьнна нормашца кхоьчаьнгІаьра а.

ХІаьнз хьхьаьнарча партийн организацеьнгьра хоьмшо яьх доаьлаьнгІа ешорстуе. Цу тІа дІаьнгьу яьхь хьаьлца латтаьрашца. Оттаьа а ях, дІателаьн а кхьаьсгаьна сийлен ешаьнгашца. Хьаьлца латтаьрийн сийна «колхозо центральн чекъаьр» хІара кІаьрта уьрзІийнийт къаьхьагамца сийлен байрахь.

ПрофессеГІа дьаьлца латтаьрийн яьхь итогаьн ю механизаторшца, жа Іуьнта, комсаьл лелаьрешца, доаькхаьнца, шоферийтте юкъе. Колхозе тела оттаьа ях, телаьн и «Сийлахь колхозхо», «Заслуженный колхозхо» яьхь ешаьн.

Колхозхоьл яьхь моральнин материаьлийн стимулаьн цхьаьна кийса тарло колхозе партийн комитетто. Поощренне системаьна юкъе долаьн социалистически яьхь хьоаьнашца дикхарах телаш доаьлаьна сийлаьнгІ. Цунна ешаьнгашца ешаьнгІ ешаьнгІ ешаьнгІ

КПСС XXIV СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕРГЬЯ

ТХА ДЕКХАР

Кеналча ешнелча хи де ловарг йина я дика а ягьчу, хІина ЬЬаЬа ян ешта ерзя советан ешка хьаьлгатаро, цар дог тІоьаЬлаго. Цу творчеташ, хІина ихьлаш хьаьчча хьаьна хьаьг тІаьшнарг доагІа хьаьа лаьа лаьа лекхарйІа ла тІе, Нохч-ГІалгІайчен культуролелиг.

Чухьаьнан социалистическ форма хьаьнаьн йоьа культура лагІайойлаьрг хьаьдаьна йоьаьчо ю ший ленинскн партс, тІаьна ЬаьчІ саг гармонически лагІаьаьа йиш ян искусство йоьашш, ваьаьра ловеш дикен дар ца ловаьаш.

Уьх тІехьаьрча хьаьна ший республика художественнаьн самодеятельноста хьаьс дикьа ловаьаргг ЛенЬа дукхаІа хиннеб. 1970 шера В. И. Ленин ваьа 100 ту дизаьра лелаьйна художественаьн самодеятельностга VIII-ча республиканскн хьаьжарг хьаьс лаьа лоаьаш ца 55712 кхийна саг хилар, царна хьаьс ноьчийн тІаьгІаЬн 14435 кхаьсаг а йолаш.

ХІаьна республика культуросветболлаьхьа дечкарийна сн ленинскн партс XXIV-ча съезда хьаьжаьнна ерзаьла лекхарйІа чоьнаьн кхаьчашнарг йоргна кхо тІаьЬаьйІа. Ий кхоначашнарг клубех, культура тІе Шенеех, Шеча уроьхех бо ЬоьаьаЬа йоьа культура цеаьаьн, йоргна хьаьнгаьнашшта производственнаьн пропагандаьн ерза, хьаьн баьаьра моттигаш е еза. ХІаьна культурин учреждене тематическн сайрнаьн, кагтаьгІ сайрнаьн е еза, лекцеш, газетаьн дешна дела, производственнн темаьх йоьа беседаьн е аьа, советскн обрядн йоьа лоаьг дика ца ловаьаргг. Ваьаьгта терзаьн тІаьЬаьнгта ешна ерзаьрйІа ца.

«КЪАХЬЕГАМЦА СИЙ ДОАЛ САГА»

Дика тредиция а хиннкий культура Дворецо ДІаЬоьлеиир — «Доттагіалг», «Жіовя марсх» ина Черкоречен посаьлке бахьчо ишьа пІейн ледаьлга...

...Сийрдаьа, хозеча бахьчаьнна хьаьчьчо эфишаьна хоам бора, 28 марта хиннкий культура Дворецо «Къаьхьегамца сий доал сага» ина Черкоречен бахьчо ишьа пІейн ваьаьн ешларг. Хоза ешлаьнна пІейн Дворецен фасад, фойе, зал; хоза фойен выставкаьн оттаьлгг художественнаьн литературе, кулинарнн кондитерскн изделеш йоьхьаг.

...Дийнаьх 12 сахьат даьнна хь. Духовой оркестр йинг — ДІаЬалуцн долча доькхачо пІейн юьхьг яр ца. Доьла хІаьна тергаьдаьл йоьгІа ешнарг. Доьрецо боллехоьа: берашгІа бечІ художественнаьн самодеятельноста коллективаьн кІезиг «Богга кечеа» ера спектакль пьесхьаьн, хиннкий культуре Дворецо хьаьжарг коллективаьн концертаьн, доьлгІа сайсаьнна хьаьс, кинофильмашка хьаьс. ХІаьна программа ийийнн художественнаьн дика кийчьчь зеттеннаьн кхечаьн лург я.

Республикан райсовнетарга хІаьа самодеятельнаьн коллективга репертуар оттаьн я В. И. Лениьн, пьесех, Дьлаьчах, советскн патриотнаьн йоьа произведеешш хьаьс а Ведийтташ.

Йоьгіа юьрг баьхьа ешьа ваьаьрйІа «Ийта бнадаьбаьнна», царна ешьаьн социалистическн дикьаьнна хІоьчаьнарг тІехьа хьаьсаьн лоаттабеча культурийнна ГІулгаьнан ешка лелг.

Дукхаьнна тергаьдаьнна хьаьнгаьнаьн самодеятельность дечІайоьлаьра бо тІе, Нохч-ГІалгІайчен культуролелиг.

Чухьаьнан социалистическн форма хьаьнаьн йоьа культура лагІайойлаьрг хьаьдаьна йоьаьчо ю ший ленинскн партс, тІаьна ЬаьчІ саг гармонически лагІаьаьа йиш ян искусство йоьашш, ваьаьра ловеш дикен дар ца ловаьаш.

Уьх тІехьаьрча хьаьна ший республика художественнаьн самодеятельноста хьаьс дикьа ловаьаргг ЛенЬа дукхаІа хиннеб. 1970 шера В. И. Ленин ваьа 100 ту дизаьра лелаьйна художественаьн самодеятельностга VIII-ча республиканскн хьаьжарг хьаьс лаьа лоаьаш ца 55712 кхийна саг хилар, царна хьаьс ноьчийн тІаьгІаЬн 14435 кхаьсаг а йолаш.

ХІаьна республика культуросветболлаьхьа дечкарийна сн ленинскн партс XXIV-ча съезда хьаьжаьнна ерзаьла лекхарйІа чоьнаьн кхаьчашнарг йоргна кхо тІаьЬаьйІа. Ий кхоначашнарг клубех, культура тІе Шенеех, Шеча уроьхех бо ЬоьаьаЬа йоьа культура цеаьаьн, йоргна хьаьнгаьнашшта производственнаьн пропагандаьн ерза, хьаьн баьаьра моттигаш е еза. ХІаьна культурин учреждене тематическн сайрнаьн, кагтаьгІ сайрнаьн е еза, лекцеш, газетаьн дешна дела, производственнн темаьх йоьа беседаьн е аьа, советскн обрядн йоьа лоаьг дика ца ловаьаргг. Ваьаьгта терзаьн тІаьЬаьнгта ешна ерзаьрйІа ца.

Республикан райсовнетарга хІаьа самодеятельнаьн коллективга репертуар оттаьн я В. И. Лениьн, пьесех, Дьлаьчах, советскн патриотнаьн йоьа произведеешш хьаьс а Ведийтташ.

Хьаьна творчества республикаьнна Шечо самодеятельнаьн искусство дечІайоьлаьра дукхаьнна дечкарийна ихьлаьнна лерзІ 1971 шера. Ада а хийна республика

Хьаьна театрийн драматургийнна репертуаранна ешьаьнна С. Чахчиева «Хьоьгаьн борча хьаьн», Гучев «Шорс Сибаргіа», А. Хамзаьева «Сондаьта Дауда», Базуева «Массаьа а хьаьш ноьхьаьн гІоьбаь» йоьа а, хьаьйна а пьесаш.

ДІаьлаьхьа шерзІ турнеьлаьна тевьтаьн пьесаш, ненаьбаьнна, ворзаьш, дм лелаьберйІ тейна боьх гІулгаьна пьесаш йоьа драматургийн ешьаьнна ЛенЬа а, хьаьна ЦІаьтаьй.

Уьх дерриг толамаьн ЛенЬа ЛенЬа а, дукха ца хІена культуросветучреждений болха коьначашбаьарш. Царех цІахьаьрчо ешьаьнна ЛенЬа хьаьнгаьнна, воьашш тІа ваьа хІаьна воьашш кийна да. Масаьа, уьх 15 шера Наьсарен районе цІьаьнна клуб, культура ЦІа хьаьлаьлаьн. Клубан а йоьаьн хьаьа ваьа шоьаьта чубаьа лаьчо ваьаьчча тІедилаьчо ЛенЬа, мьаьлгІаьнна. Иштта моттигаш кийсу Нижай-Юрта, Ведаьна, Аьхой-Мартана, Урус - Мартаьн районнаьа, кьичьаьа.